

Pedagogisch Beleidsplan

Speel-Mere

*Kinderdagverblijf
Peuterspeelzaal
Buitenschoolse opvang*

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Visie & Missie	3
Kernwaarde 'Verbinding'	3
Zelfkennis en respect.....	3
Uitgangspunten pedagogisch beleid en doelstellingen	4
Vormgeving uitgangspunten	4
Pedagogische visie en - methode	5
De ontwikkeling van kinderen	6
Zintuiglijke ontwikkeling.....	6
Ontwikkeling van de lichaamsbeheersing (grote en fijne motoriek).....	6
Cognitieve ontwikkeling	7
Taalontwikkeling	7
Sociaal-emotionele ontwikkeling	7
Identiteitsontwikkeling.....	8
Ontwikkeling van de creativiteit.....	8
Opvoedingsdoelen	9
Emotionele veiligheid en een gezonde omgeving.....	9
Ontwikkeling persoonlijke competenties.....	11
Sociale competenties	12
Signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling.	14
De praktijk	16
De rol van de pedagogische medewerker	16
Ondersteuning in werkzaamheden door andere volwassenen.	17
Cyclisch proces	18
Opleidingseisen	18
Opvangtijden en halen en brengen	19
De ouders	19
De inrichting	19
Inrichting van de ruimte en aanbod van materialen en activiteiten.....	19
Aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten	20
Sociale competenties	20
Waarden en normen	20
Problemen of conflict	21

Belonen.....	21
Eten en drinken	22
Wennen	22
Observatie welbevinden en ontwikkeling van het kind	24
Als de ontwikkeling van een kind anders verloopt	24
De opvang in groepen	26
Groepssamenstelling.....	26
Samenvoegen van groepen.....	26
Afwijking van het beroepskracht-kind ratio.....	27
Opendeuren beleid	28
Veiligheid	28
Bieden van uitdaging.....	28
Sociale competentie	28
Normen en waarden	28
Een open en flexibele houding.....	29
Vierogenprincipe	30
Achterwachtregeling	30
Hygiëne, veiligheid en gezondheid.....	31
Peuterestaffette	32
Tot Slot	32

Voorwoord

In dit plan worden enkele belangrijke waarden (zie visie) en uitgangspunten aangegeven die typisch zijn voor ons kinderdagverblijf en de basis vormen voor het dagelijks handelen (omgang, verzorging en opvoeding) van de pedagogisch medewerker. Ook zorgen deze waarden en uitgangspunten voor een eenduidige aanpak van de medewerkers en vormen ze een belangrijke toetssteen voor (toekomstige) ouders en controlerende instanties. Deze eenduidige aanpak is in dit plan, maar vooral ook in het werkplan geconcretiseerd rond de vier competenties uit de Wet Kinderopvang: sociale veiligheid, sociale competenties, persoonlijke competenties en de overdracht van normen en waarden.

Het pedagogisch beleid is opgesteld om de volgende redenen:

Het is een leidraad voor de medewerkers en biedt houvast bij hun dagelijkse omgang met de kinderen.

Het informeert ouders van kinderen die onze locaties bezoeken over onze werkwijze en de omgang met de kinderen.

Andere betrokkenen, zoals de gemeente en de GGD, krijgen inzicht in onze organisatie en werkwijze.

Wij vinden het belangrijk om kwaliteit te leveren aan kinderen, ouders en personeel.

Kwaliteit is doorslaggevend voor de effecten die de opvang heeft op de ontwikkeling van kinderen. Ouders moeten er van op aan kunnen dat het goed zit met de kwaliteit van Speel-Mere. Dit pedagogisch beleid draagt bij aan de kwaliteit van het pedagogisch handelen.

Wij hechten er waarde aan in gesprek te blijven met ouders, medewerkers en externe deskundigen. Deze samenspraak is een voortdurend kritisch proces dat leidt tot verdieping en mogelijk tot veranderde inzichten. Het pedagogisch beleid is dan ook geen eindproduct, en zal wanneer nodig worden aangepast.

Visie & Missie

De belangrijkste kernwaarde in de visie is 'verbinding'.

In dit plan lichten we kort en krachtig deze kernwaarde toe, de betekenis hiervan voor Speel-Mere geven we een korte uitwerking van de kernwaarde.

Kernwaarde 'Verbinding'

Speel-Mere wil mensen – ouders, kinderen, personeel – met elkaar verbinden. Wat houdt die verbinding in, en waarom staat dit hoog op de agenda bij Speel-Mere?

Ieder mens heeft anderen nodig in het leven. Om vriendschappen aan te gaan, om samen plezier te hebben maar ook om bepaalde doelen te bereiken. Door de verbinding met een ander te leggen kan een mens vaak méér bereiken dan alleen. Uit onderzoek blijkt zelfs dat mensen die sterk met anderen verbonden zijn beter in staat zijn om persoonlijke doelen te realiseren. Met andere woorden: ze zijn succesvoller.

Zelfkennis en respect

Mensen die sterk met elkaar verbonden zijn hebben over het algemeen veel zelfkennis. Het is belangrijk om te weten wie je bent, wat je wilt in het leven en wat je mogelijkheden én beperkingen zijn. Ook het begrip 'respect' speelt een belangrijke rol bij verbinding. Respect voor jezelf, maar ook voor de ander: hoe de ander denkt, voelt, wat hij kan en niet kan.

Uitgangspunten pedagogisch beleid en doelstellingen

Het pedagogisch doel van Speel-Mere is, in samenspraak met de ouders, dat kinderen in een geborgen en veilige omgeving zich kunnen ontwikkelen. Door het aanbieden van veiligheid en geborgenheid kunnen kinderen in hun eigen tempo opgroeien en daarbij hun eigen mogelijkheden en beperkingen ontdekken. Kinderen worden daarbij geaccepteerd zoals ze zijn, dus met ieders eigenheid en individuele mogelijkheden.

Wij stellen hoge eisen aan vakbekwaamheid van de pedagogisch medewerker, de indeling en inrichting van de opvangruimte. Uiteraard volgen we de wettelijke richtlijnen voor gezondheid, hygiëne en veiligheid.

Vormgeving uitgangspunten

De pedagogisch medewerkers zijn allen gediplomeerd of in opleiding volgens de kwalificatie die in de CAO kinderopvang is opgenomen. Een aantal plaatsen wordt opgevuld door BBLers (Beroeps Begeleidende Leerweg). Dit zijn pedagogisch medewerkers die leren en werken tegelijkertijd. Zij zijn nog niet gediplomeerd, maar wel zeer gemotiveerd en daardoor een investering in de toekomst van Speel-Mere.

Wij vinden het belangrijk dat iedere partij binnen Speel-Mere goed geïnformeerd is over het kind. Alleen dan kan ook de opvang optimaal vorm worden gegeven. Een goede overdracht tussen ouders en pedagogisch medewerker is dan ook erg belangrijk evenals de overdracht tussen de (pedagogisch) medewerkers onderling.

Op de opvang werken we groepsgericht. Ieder kind wordt geplaatst in een eigen stamgroep, met vaste pedagogisch medewerkers. In deze groep vindt ook het wennen plaats. Voorbeelden hiervan kunnen zijn het ondernemen van een activiteit, het vieren van een feest, een knutselactiviteit of buiten spelen.

Het is mogelijk dat wij twee stamgroepen samenvoegen. Informatie hierover is in dit beleidsplan opgenomen.

Op de buitenschoolse opvang wordt er gedurende één tafelmoment vorm gegeven aan basisgroepen. Dit kan het met moment bij binnenkomst zijn. In de locatie gebonden werkplannen is dit moment beschreven. Zowel kinderen, ouders als pedagogisch medewerkers weten wanneer dit moment plaatsvindt en in welke basisgroep het kind is geplaatst.

Als ouders extra opvang willen afnemen en er voor die dag geen plaats is op de vaste stam- of basisgroep van het betreffende kind, kan de extra opvang plaatsvinden in een andere groep.

Voorwaarde is dat ouders schriftelijke toestemming geven voor de opvang op de andere groep.

Wij vinden het aanbieden van structuur voor kinderen erg belangrijk. Dit geeft hen vertrouwen.

Om deze reden werken wij dan ook met een vast dagprogramma.

Iedere week bieden wij een nieuw activiteitenprogramma aan die door de pedagogisch medewerkers wordt voorbereid. De activiteiten worden aangepast aan het niveau en de behoefte van de groep en kind.

De groepsruimtes richten wij zo in dat er voor elk kind voldoende uitdaging te vinden is om zich te ontwikkelen.

Op het KDV krijgt ieder kind krijgt een eigen map waarin wij bijhouden hoe het kind zich bij ons ontwikkelt. Aan het einde van de opvangperiode geeft deze map een goed beeld van de tijd bij Speel-Mere. Dit zou eventueel ook digitaal kunnen plaatsvinden.

Op de BSO vindt een jaarlijks gesprek plaats met de kinderen. Door middel van een vragenlijst probeert de pedagogisch medewerker te achterhalen met welke kinderen het kind graag speelt, met welke kinderen misschien liever niet en wat het kind wel en niet leuk vindt bij ons.

De pedagogisch medewerkers zijn degenen die inhoud geven aan het pedagogisch beleidsplan en locatie gebonden werkplan. Wij verwachten van hen hierbij een professionele, open, positieve en actieve houding.

Pedagogische visie en - methode

De maatschappij geeft aan kinderen vaak de al ontdekte wereld. Wij willen bij Speel-Mere de kinderen op een verantwoorde manier de wereld zelf laten ontdekken. Ontdekken betekent hierbij: jezelf ontwikkelen/leren.

Deze visie op leren en ontwikkeling is ingegeven door een aantal waarden die zeer sterk leven onder leiding en medewerkers van Speel-Mere.

Het gaat hierbij om de volgende waarden:

Elk kind is een uniek individu en dient als zodanig te worden geaccepteerd en gewaardeerd.

Ieder kind heeft recht op respect. Dat wil zeggen dat het serieus wordt genomen en dat het kind kan rekenen op begrip en verdraagzaamheid.

Ieder kind heeft recht op een volwassene die in de behoeften van het kind voorziet. Tevens kan het kind het gedrag van volwassenen overnemen. De pedagogisch medewerker heeft met haar gedrag een voorbeeldfunctie.

Om zich te kunnen ontwikkelen is het noodzakelijk dat een kind zich veilig en vertrouwd voelt.

Daardoor krijgt het kind zelfvertrouwen wat weer leidt tot het verlangen en zoeken naar nieuwe uitdagingen, naar een grotere zelfstandigheid.

Zelfvertrouwen en zelfstandigheid groeien door te oefenen in zelf doen. Door (misschien) te falen, terug te kunnen vallen op iemand die je begrijpt en de kans te krijgen het weer opnieuw te proberen.

Het kind moet zich prettig voelen en de opvang moet verantwoord zijn. Het individuele kind mag niet lijden onder de groep, zoals ook de groep niet mag lijden onder het individuele kind. Het groepsgericht werken biedt mogelijkheden voor het ontwikkelen van sociale vaardigheden.

Elk kind is van naturen nieuwsgierig en creatief

Vanuit deze waarden is gekozen voor een passende pedagogische methode. Bij het op een juiste wijze toepassen van deze methode zouden onze kinderen zich moeten kunnen ontwikkelen tot evenwichtige mensen die hun eigen talenten onderkennen en benutten. Daarvoor is van belang dat de kinderen bij Speel-Mere voelen zich thuis en zich geborgen. Een sfeer van veiligheid en geborgenheid is namelijk voorwaarde voor het zich kunnen ontwikkelen en om als het ware de wereld te gaan verkennen. Dit evenwicht realiseren we door situaties binnen Speel-Mere te creëren, die ervoor zorgen dat de kinderen zich prettig voelen, vertrouwen hebben in hun eigen kunnen, voor zichzelf op kunnen komen en respect ontwikkelen voor zichzelf en voor anderen.

De ontwikkeling van kinderen

Kinderen maken de eerste vier jaren een grote ontwikkeling door. Van pasgeborene die volledig afhankelijk is van zijn verzorgers tot een peuter van vier die zelf zijn kleren kan aantrekken, kan vertellen wat hij heeft meegemaakt en samen met anderen kan spelen. Dit wil niet zeggen dat elk kind op dezelfde wijze deze ontwikkeling doormaakt. Ieder kind is uniek en volgt zijn eigen ontwikkeling. Zo praat het ene kind met anderhalf en een ander kind maanden later. Toch is het goed stil te staan bij hoe in het algemeen de ontwikkeling van kinderen van 0 t/m 4 zich voltrekt. Er zijn verschillende fasen te onderscheiden in de ontwikkeling van kinderen. De pedagogische medewerkers kunnen met hun zorg en de activiteiten die ze met de kinderen doen rekening houden met de fase waarin het kind zit.

Ze kunnen zo hun pedagogisch handelen afstemmen op het individuele kind. Er zijn verschillende ontwikkelingsgebieden te onderscheiden. Binnen deze gebieden kunnen verschillende aandachtspunten geformuleerd worden. Pedagogisch medewerker kunnen zo binnen de verschillende gebieden kinderen stimuleren en eventueel signaleren als er problemen zijn.

Elke ontwikkelingsfase van het kind en elk kind afzonderlijk vraagt een specifieke begeleiding. Bij het kijken naar de ontwikkeling van kinderen onderscheiden wij binnen Speel-Mere zeven gebieden:

- Zintuiglijke ontwikkeling;
- Ontwikkeling van de lichaamsbeheersing (grote en fijne motoriek);
- Cognitieve ontwikkeling;
- Taalontwikkeling;
- Sociaal-emotionele ontwikkeling;
- Identiteitsontwikkeling;
- Ontwikkeling van de creativiteit.

Zintuiglijke ontwikkeling

Bij een pasgeboren baby werken de zintuigen meteen. Ze kunnen horen, zien, ruiken, proeven en voelen. Maar de zintuigzenuwen zijn nog niet volkomen gerijpt, waardoor niet alles wordt opgenomen. Zo ziet een pasgeboren baby alleen het verschil tussen licht en donker, de omtrekken van simpele vormen en het contrast tussen voorwerp en omgeving. Een baby hoort bijvoorbeeld ook hoge tonen beter dan lage tonen, daardoor praat de pedagogisch medewerker tegen het kind veelal wat hoger. Geur is in het eerste levensjaar belangrijk. De knuffel in bed en de gehechtheid daaraan is vooral te danken aan de geur. Kinderen willen daarom ook meestal niet dat de knuffel wordt gewassen. Voor het verder ontwikkelen van de zintuigen heeft Speel-Mere een stimulerende omgeving gecreëerd. Ook een kleurrijke omgeving met allerlei materialen die kinderen kunnen vastpakken en aan kunnen sabbelen is aanwezig. Ronde, hoekige, gladde, hobbelige, wollige en andere materialen worden zo verkend. De zintuiglijke ontwikkeling staat centraal in de eerste levensjaren van het kind.

Ontwikkeling van de lichaamsbeheersing (grote en fijne motoriek)

De steeds groter wordende lichaamsbeheersing van zitten, kruipen, staan, lopen en klimmen is in eerste plaatst niet het resultaat van veel oefenen, maar van rijping. Het heeft geen zin om een kind van drie maanden op de voetjes te zetten, met de hoop dat hij of zij daardoor eerder zal leren lopen. Wel is het belangrijk om als kinderen rollen, kruipen, zitten en lopen de verfijning van de lichaamsbeheersing te stimuleren. Er kan daarbij een onderscheid gemaakt worden tussen fijne en grote motoriek. Bij kinderen van tien weken tot 2 jaar zijn de volgende aspecten binnen de fijne en grote motoriek aandachtspunten. Fijne motoriek: grijpen van voorwerpen; vasthouden van een fles; oprapen van voorwerpen als een beker, een blokje, een propjes enz.; tekenen met een potlood of een krijtje. Grote motoriek: het hoofd optillen als het kind op de buik ligt; van de rug naar de zij draaien; zitten met of zonder ondersteuning; zich optrekken; op handen en voeten kruipen, klimmen. Kinderen van twee tot vier jaar

ontwikkelen zich verder. Bij de fijne motoriek komen zaken als, puzzelen, rijgen, knippen, scheuren, brood smeren, aankleden enz. van belang. Baby's worden zowel in de box, op de grond, als in een wipstoeltje divers speelgoed aangeboden (bijvoorbeeld rammelaars, babygym, ritselboekjes)

Ook in de dagelijkse verzorging dragen het eten en drinken (van fles naar tuit naar gewone beker) bij aan de ontwikkeling van de fijne motoriek.

De grove motoriek kenmerkt zich door klimmen, klauteren, hinkelen, fietsen enz. Het stimuleren van dit soort activiteiten is van wezenlijk belang. Bij de inrichting van de binnen- en buitenruimten heeft Speel-Mere veel uitdagende spelmogelijkheden gecreëerd, passend bij de leeftijd van de kinderen. Door het spelen leren kinderen hun eigen mogelijkheden kennen. Ook het samen dansen op muziek is een activiteit die de grove motoriek stimuleert.

Cognitieve ontwikkeling

Onder de verstandelijke ontwikkeling verstaan we het opdoen van kennis en vaardigheden en het leren denken en uiten. Dit leren uiten gaat natuurlijk hand in hand met de taalontwikkeling. In de eerste levensfase doen kinderen allerlei indrukken op en leren door waar te nemen. Ze leren het effect van eigen bewegingen en hebben in de gaten dat als ze bijvoorbeeld tegen een bal aanduwen dat deze gaat rollen. Langzamerhand leren ze door ervaringen de betekenis van allerlei begrippen, gaan zaken associëren, leren kleuren en vormen te herkennen en benoemen, leren puzzelen en kunnen een verhaallijn volgen en op den duur ook navertellen. Deze verstandelijke ontwikkeling wordt spelenderwijs door de pedagogisch medewerker gestimuleerd. Veel praten met kinderen, verhaaltjes voorlezen, puzzelen, maar ook het aanbieden van allerlei materiaal aan de allerkleinsten laat hen ervaren hoe bijvoorbeeld een bal aanvoelt en hoe een pluche beest. Door het aanbieden van verschillende materialen en het doen van allerlei activiteiten die aansluiten bij de mogelijkheden van de kinderen en aansluiten bij hun belevingswereld zullen de verstandelijke ontwikkeling zeker ten goede komen.

Taalontwikkeling

In het eerste levensjaar stoot een baby allerlei klanken uit. Die klanken vormen de basis voor het leren praten. Al die klanken gaan steeds meer lijken op gebrabbel. En veelal zijn de eerste woordjes die een baby zegt 'papa' en 'mama'. Als een kind actief zijn eerste woordjes gaat uitspreken is ondertussen zijn of haar passieve woordenschat al aardig aan het groeien. Dit blijkt duidelijk daar dreumesjes al heel veel begrijpen van wat ouders zeggen en ook al allerlei opdrachten kunnen uitvoeren, zoals 'gooi maar in de prullenbak'. Langzamerhand gaan kinderen steeds meer woorden goed uitspreken, al wil het gebruik van sommige letters nog wel eens moeilijk zijn en worden woorden verbasterd. Daarna, zo rond een jaar of 2 á 3 worden er kleine zinnen geformuleerd, zoals 'Mama, jij helpen?' of 'Ik heb honger'. De medewerkers stimuleren de taalontwikkeling van kinderen kan door veel met hen te praten. Veel vragen stellen en kinderen de tijd geven om hun antwoord te formuleren is daarbij belangrijk. Door veel met kinderen te praten, komen ze in aanraking met allerlei woorden en hun betekenis en horen ze meer zinnen met een ingewikkelde zinsbouw. De medewerkers passen natuurlijk hun taalgebruik aan op wat het kind aankan. Tijdens het praten met kinderen wordt er gelet op; of een kind duidelijk praat, of het alle letters kan uitspreken, of een kind te verstaan is en begrijpt wat er wordt gezegd, of een kind al zinnetjes kan maken. Als een kind onduidelijk spreekt is het zelf duidelijk herhalen van het slecht gearticuleerde woord of het laten herhalen van het woord nadat het is voorgezegd een stimulans.

Zingen met kinderen is ook een belangrijke activiteit om de taalontwikkeling te stimuleren; ditzelfde geldt voor spelletjes met klank en geluid. Verhalen voorlezen doen wij op Speel-Mere veelvuldig

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Belangrijk aspect van de sociale ontwikkeling is de ervaring hoe het is om samen te zijn met andere kinderen en volwassenen. Door het omgaan met

groepsgenootjes en andere volwassenen dan de ouders, leert het kind de uitwerking van zijn gedrag, op anderen kennen.

Tevens leert het kind al vroeg de betekenis van delen, troosten, helpen, rekening houden met anderen en omgaan met conflicten. Hechting is een belangrijk begrip voor baby's en peuters in de sociaal-emotionele ontwikkeling. Het kind gaat zich hechten aan de pedagogische medewerkers. Speel-Mere werkt daarom met vaste medewerkers op de groep.

Kinderen imiteren het gedrag van ouders en gedragen zich naar hun voorbeeld. Oudere kinderen doen allerlei handelingen na die ouders ook doen. Zo komt een kind de haren van een pop, zoals mama het ook vaak doet. Ook gaan kinderen hun ouders napraten. Soms hoor je als ouder jezelf als het ware terug. Ook leren kinderen heel veel van hun leeftijdsgenootjes. Door leeftijdsgenootjes samen te laten spelen en te communiceren leren ze allerlei sociale vaardigheden. Het stellen van regels en structuur helpt kinderen de gehanteerde waarden, normen en gewoonten eigen te maken en een geweten te vormen.

Identiteitsontwikkeling

Elk kind is in eerste instantie afhankelijk van de verzorging en bescherming van volwassenen. Het is de bedoeling dat deze afhankelijkheidsrelatie steeds minder wordt en dat kinderen uitgroeien tot zelfstandige volwassenen. Kinderen ontwikkelen een eigen identiteit of persoonlijkheid. Deze zal voor een deel genetisch bepaald zijn, maar zal ook grotendeels gevormd worden door de omgeving van het kind. De sociale en emotionele ontwikkeling zijn daarbij zeer belangrijk. In eerste instantie zal een kind zich hechten aan veelal vader en moeder. Deze hechting vormt een veilige basis van waaruit het kind zich verder kan ontwikkelen. Kinderen die al vanaf vroege leeftijd naar een opvang gaan, zullen ook in die omgeving zoeken naar veiligheid en geborgenheid en zullen zich gaan hechten aan de pedagogisch medewerker(s) die hem of haar verzorgen. De opvang en de mensen die daar de vaste verzorgers zijn, zullen als het ware in het kleine kringetjes worden opgenomen waarbij een kind zich veilig en geborgen voelt. Vanuit een veilige basis kan een kind zich verder ontwikkelen en zijn of haar persoonlijkheid vormen. Zoals gezegd een persoonlijkheid is deels aanleg en wordt deels gevormd. Sommige kinderen zijn van naturen angstig, verlegen, druk of bang. Kinderen hebben soms ook moeite hun emoties onder controle te houden. Ze moeten als het ware leren om met hun emoties om te gaan. Het geven van zelfvertrouwen speelt daarbij een belangrijke rol. Kinderen met zelfvertrouwen zijn beter in staat een positief zelfbeeld op te bouwen. De pedagogisch medewerkers dienen zich bewust te zijn van hun voorbeeldrol en kinderen helpen en stimuleren in hun persoonlijkheidsontwikkeling. De zelfredzaamheid van kinderen wordt ook gestimuleerd (als ze er aan toe zijn) door hen bijvoorbeeld zichzelf te leren aan- en uitkleden. Kinderen die zelf naar het toilet gaan wassen hun handen na toiletgebruik. Handen en gezichtjes worden voor en na het eten even "gepoetst" met een washand. Er wordt naar gestreefd kinderen positief te belonen in allerlei situaties.

Ontwikkeling van de creativiteit

Creativiteit heeft alles te maken met fantasie. Fantasie kan men opvatten als denken in beelden die op dat moment niet overeenkomen met de werkelijkheid. Deze simpele vorm van fantasie komt voor het eerst voor in het tweede levensjaar. Fantasie kan ook verder gaan. De voorstelling die een kind maakt gaat verder en heeft 'in het echt' nooit bestaan. Het uiten van deze fantasieën kan op verschillende manieren. Door middel van spel, door middel van tekenen of knutselen, door het zingen van fantasieliedjes enz. Pedagogisch medewerkers stimuleren van allerlei creatieve activiteiten, waarbij kinderen proberen hun fantasie te laten spreken, dit is belangrijk binnen de ontwikkeling van kinderen. Het veelvuldig knutselen en tekenen, waarbij niet alleen waarheidsgetrouwe dingen worden gemaakt of getekend, maar ook dingen die een uiting van fantasie zijn is van belang. Het spelen of naspelen van tafereeltjes bevordert tevens de creativiteit van kinderen. Creatieve activiteiten zijn tevens een goede aanleiding om plezier te maken en zo allerlei spannende dingen te ontdekken. De ontdekking

dat verf aan je vingers blijft plakken, dat je klei kunt kneden enz. Het onbevangen en onbevooroordeeld kunnen experimenteren met materialen, het ontdekken van de mogelijkheden en beperkingen schept plezier. Behalve dit creatief bezig zijn, gaan dit soort activiteiten meestal samen met wat extra individuele aandacht. Het zijn immers momenten dat volwassenen intensief met hen bezig zijn. De activiteiten die de medewerkers aanbieden laten we zoveel mogelijk aansluiten bij de beleavingswereld en de mogelijkheden van het kind en laten we plaatsvinden binnen de geborgenheid van de groep.

Opvoedingsdoelen

In de Wet Kinderopvang wordt onder andere aangegeven wat de overheid verstaat onder kwaliteit in de kinderopvang:

"Verantwoorde kinderopvang is kinderopvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige omgeving".

Voor de pedagogische onderbouwing van de Wet kinderopvang en de bijbehorende toelichting, is gekozen voor de vier opvoedingsdoelen van professor J.M.A. Riksen-Walraven. De opvoedingstheorie van Riksen-Walraven ligt ten grondslag aan de Wet Kinderopvang en de beleidsregels kwaliteit kinderopvang.

Zij formuleert in haar theorie vier opvoedingsdoelen:

1. Een gevoel van emotionele veiligheid bieden: het aanbieden van een veilige en vertrouwde omgeving waarin kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn.
2. Gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties (vaardigheden) bieden: kinderen gelegenheid bieden om brede persoonskenmerken te ontwikkelen als veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit die kinderen in staat stellen om allerlei typen problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden.
3. Gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competenties (vaardigheden) bieden: kinderen gelegenheid bieden om sociale kennis en vaardigheden te ontwikkelen, zoals zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen samenwerken, anderen helpen en conflicten kunnen voorkomen en oplossen.
4. De kans om zich waarden en normen, de "cultuur" van een samenleving, eigen te maken. Daarbij gaat het ook om waarden die kinderen mogelijk niet in het gezin meekrijgen. In de Wet kinderopvang wordt pedagogisch beleid geoperationaliseerd in termen van de vier opvoedingsdoelen van Riksen-Walraven: het bieden van veiligheid, stimuleren van persoonlijke en sociale competentie en overdracht van normen en waarden.

In dit pedagogisch beleidsplan laten wij zien wat we belangrijk vinden om de kinderen mee te geven.

Hoe doen we dit in de praktijk?

Emotionele veiligheid en een gezonde omgeving

Een kind ontwikkelt zich door de omgeving te verkennen, te onderzoeken en nieuwe dingen uit te proberen; het zogenoemde exploreren. Voor kinderen is het belangrijk dat ze zich veilig en geborgen voelen. Dit geeft kinderen de ruimte en energie om de wereld om zich heen te gaan verkennen en om nieuwe vaardigheden te oefenen. De mate waarin een kind durft te exploreren, hangt af van de mate waarin een kind zich prettig en op z'n gemak voelt (het welbevinden). Onder welbevinden wordt verstaan of een kind zich zowel fysiek als emotioneel veilig voelt. Welbevinden geeft aan hoe een kind zich voelt. Kinderen met een hoog welbevinden zitten 'lekker in hun vel', hebben plezier, genieten, zijn spontaan, durven zichzelf te zijn en stralen ontspanning en innerlijke rust uit. Een hoog welbevinden heeft een positief effect op de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Daarnaast heeft een tweede criterium van belang: betrokkenheid. Betrokkenheid geeft aan hoe intens een kind bezig is. Kinderen met een hoge mate van betrokkenheid zijn uitermate geconcentreerd, van binnenuit gemotiveerd en gedreven. Ze laten de activiteit niet gemakkelijk los. Kenmerkend is de intense mentale activiteit waarbij ze zich bewegen aan de grens van hun mogelijkheden. Betrokkenheid is de meest directe aanwijzing dat een kind 'in ontwikkeling' is. Momenten van hoog welbevinden komen makkelijker voor als een diepere voorwaarde is gerealiseerd: zelfvertrouwen en goed functioneren (welbevinden). Kortom: welbevinden en betrokkenheid zijn te onderscheiden van elkaar, maar beïnvloeden elkaar wederzijds (Ferre Laevers).

Emotionele veiligheid betekent ook dat een kind zich emotioneel veilig voelt bij ons. Hiervoor is ook een vertrouwde relatie tussen het kind en de pedagogisch medewerker en tussen de kinderen onderling belangrijk.

Doordat de pedagogisch medewerkers veel tijd besteden aan een respectvolle en zorgvuldige fysieke verzorging van het jonge kind ontstaat er een emotionele band en geeft dit het kind een gevoel van geborgenheid.

In de, veelal, één-op-één momenten bereiden de pedagogisch medewerkers de kinderen voor en verwoorden ze de handelingen van zichzelf en van het kind. Onze pedagogisch medewerkers noemen hierbij het kind bij de naam en gaan het gesprek met het kind vóór de handeling aan. De pedagogisch medewerkers passen hierbij het spreektempo aan op dat van het kind.

- Pedagogisch medewerkers begroeten ieder kind individueel bij binnenkomst en bij het afscheid nemen.
- Pedagogisch medewerkers kennen ieder kind in de groep. Zij kennen het kind bij naam en weten persoonlijke bijzonderheden (bv. karakter, slaapritmeel, allergieën, etc.). In het contact met het kind gebruiken we die kennis.
- Pedagogisch medewerkers verwoorden in situaties het gedrag van een kind. Zij passen hun lichaamshouding aan (op ooghoogte praten, door de knieën gaan als zij bij spelsituaties meekijken, etc.) en praten in correct Nederlands (zinsbouw, woordkeuze, etc.) die past bij de leeftijdsgroep.
- Pedagogisch medewerkers nemen afscheid van de groep als zij zelf vertrekken
- Pedagogisch medewerkers hanteren een professionele werkhouding en gepast lichamelijk contact ten aanzien van de kinderen, denk hierbij aan troosten, op schoot nemen etc. Bij iedere vorm van fysiek contact laat de pedagogisch medewerkers zich leiden door de reactie van het kind.
- Er is aandacht voor het individueel tempo en vermogen van het kind, de pedagogisch medewerkers sluiten hierop aan.
- Binnen de groepsdynamiek houden pedagogisch medewerkers rekening met de eigenheid van het kind en zijn thuisgewoontes (knuffel, muziekje, drinktempo, favoriet speelgoed). Hierin voeren we regelmatig overleg met de ouders/verzorgers van het kind. Zij kennen immers de bijzonderheden, specifieke gedragingen en eigenschappen van hun kind. Daarnaast is dit een manier om met ouders/verzorgers op één lijn te komen betreft de opvoeding.
- De groepsruimtes hebben een professionele en warme sfeer. Er is een vaste indeling waardoor kinderen snel de weg vinden naar speel- en spelmateriaal.
- We werken met een gestructureerde dagindeling. Dit zorgt voor regelmaat. De kinderen weten wat er gaat gebeuren en wat er verwacht wordt.

- Het team bestaat uit vaste pedagogisch medewerkers. Elk kind heeft een mentor. De mentor is het eerste aanspreekpunt voor het kind (BSO) en de ouders.
- Bij baby's letten we op signalen die het kind geeft. Bij oudere- en schoolgaande kinderen bieden we een luisterend oor wanneer een kind iets aan wil geven of bespreken. We tonen interesse en ieder kind mag aan het woord komen.
- Op het kinderdagverblijf heeft ieder kind een eigen bed in de slaapkamer.
- Op zowel het kinderdagverblijf als de buitenschoolse opvang hebben kinderen een vaste groepstafel waar ze zitten met hun eigen mentor. Hier eten en drinken de kinderen.
- We leren kinderen voor zichzelf op te komen en grenzen te stellen wanneer ze iets niet leuk/prettig vinden.
- Ieder kind gaat naar een vaste groep. We noemen dit ook wel de 'basisgroep.'
- Bij Speel-Mere hanteren we regels en proberen we normen en waarden zo goed mogelijk op de kinderen over te brengen.
- Er vindt een actieve en persoonlijke overdracht plaats tussen de pedagogisch medewerkers en ouders/verzorgers. Daarnaast is er een 'digitaal schriftje.' Bijzonderheden worden hierin meegenomen.

Ontwikkeling persoonlijke competenties

We vinden het belangrijk dat kinderen persoonlijkheidskenmerken als zelfstandigheid, zelfredzaamheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit kunnen ontwikkelen. In principe gebeurt het ontwikkelen van persoonlijke competenties vanuit het kind zelf, door spel en door het ontdekken van de wereld om zich heen. Concreet betekent het dat we de kinderen vrij en zelfstandig laten. Zelfstandigheid stimuleren we bijvoorbeeld door kinderen zelf naar het toilet te laten gaan of na het eten je bord en beker naar het aanrecht te brengen.

We delen de persoonlijke competenties in op de:

- Cognitieve ontwikkeling
- Emotionele ontwikkeling
- Motorische ontwikkeling

Cognitieve ontwikkeling

- We bieden educatief en uitdagend spelmateriaal aan die een beroep doen op de cognitieve ontwikkeling, passend bij de leeftijd en ontwikkelingsfase waarin het kind zit.
- Er is spelmateriaal waarbij kinderen oefenen in tactisch spel, kennis van cijfers, algemene kennis, motoriek en geduld.
- Door het spelen van spellen leren kinderen spelmateriaal te delen, om te gaan met winst en verlies, samen te spelen met een ander kind of in groepsverband. Daarnaast verbeteren zij hun eigen vaardigheden en zelfstandigheid.
- Bij het spelen of aanbieden van activiteiten gaat de pedagogisch medewerkers mee in de belevingswereld van het kind. Zo beleeft het kind hier plezier aan en ontwikkelt het vertrouwen in zijn eigen kunnen.
- De cognitieve ontwikkeling heeft ook betrekking op de ontwikkeling van taal (begrijpen en spreken) en denken (begrip en inzicht verwerven door de informatie uit de omgeving te ordenen, te onthouden en toe te passen). We spelen hier een actieve rol in door te reageren op klanken bij baby's en veel met kinderen te praten wanneer ze ouder zijn.
- Kinderen mogen zelf kiezen welk spel ze willen doen, maar wanneer we een groepsactiviteit aanbieden, stimuleren wij kinderen hieraan deel te nemen. Dat is goed voor de sociale ontwikkeling van het kind.
- We stimuleren de taalontwikkeling door verschillende activiteiten zoals: zingen, taalspellen en activiteiten met geluiden en klanken. Ook lezen we veel voor. Op de

BSO zijn daarnaast boeken en Donald Ducks die kinderen zelfstandig kunnen lezen. Ook kunnen er educatieve spellen gespeeld worden op de spelconsole.

Emotionele ontwikkeling

- Op de groep heerst een sfeer van veiligheid en geborgenheid zodat kinderen zich vertrouwt voelen.
- Pedagogisch medewerkers benoemen de emoties die zij zien of voelen. Hierbij gaan we vooral uit van 4 basis emoties: angst, verdriet, boosheid en blijdschap. Ze kan bijvoorbeeld zeggen: 'Ik zie dat je verdrietig bent.' We geven het kind ruimte om te vertellen waarom het verdrietig is en we bevestigen het gevoel.
- Bij baby's observeren we de signalen die het kind geeft. De signalen kunnen bijvoorbeeld wijzen op buikkramp, pijn, honger of een vieze luier.
- Bij de wat oudere kinderen op het kinderdagverblijf en de kinderen op de buitenschoolse opvang, stimuleren we hun emoties zelf te verwoorden. Pedagogisch medewerkers proberen erachter te komen waarom een kind bijvoorbeeld boos of verdrietig is. We zoeken samen naar een oplossing. De ene keer zal het kind het willen uitpraten, een andere keer wil het kind gewoon zijn emotie uiten, even alleen zijn of juist persoonlijke aandacht. Per situatie bekijken we hoe we het beste kunnen reageren op de emotie van het kind.

Motorische ontwikkeling

Grove motoriek

- Gedurende het eerste levensjaar ontwikkelt het kind zich snel en is de motorische ontwikkeling van maand tot maand te volgen. Het kind beschikt nog vrijwel uitsluitend over een grove motoriek. Deze bestaat onder andere uit: zwaaien, kruipen en gaan staan.
- De pedagogisch medewerkers stimuleren de motorische ontwikkeling door het aanbod van divers, op het kind afgestemd spelmateriaal, zoals: een rammelaar, babyschommel, loopwagen, en voor de oudere kinderen een glijbaan, schommel, de trap opklimmen, etc.
- Tijdens het buitenspelen en in zang- en dansspelletjes besteden we aandacht aan de grove motoriek.
- Met alle kinderen zijn wij ontzettend veel buiten.
- De buitenschoolse opvang is een buiten BSO. Er is veel aandacht voor sport en bewegen, zowel na school als in vakanties.

Fijne motoriek

- De fijne motoriek bestaat uit kleine bewegingen die je met je handen en vingers maakt. De fijne motoriek wordt gestimuleerd door met kinderen te knutselen, tekenen, puzzelen, in de tuin te werken en te bouwen met constructiematerialen en dergelijke.
- We proberen kinderen in de dagelijkse dingen als eten en aankleden steeds meer zelfstandigheid mee te geven.

Sociale competenties

Sociale ontwikkeling is het proces waarbij een kind in toenemende mate zelfstandig gaat deelnemen aan de omgang, gewoonten en waarden die gebruikelijk zijn binnen de omgeving waartoe het behoort. Kinderen leren een relatie met andere kinderen en de pedagogisch medewerkers te onderhouden. Belangrijk aspect van de sociale ontwikkeling is de ervaring hoe het is om samen te zijn met andere kinderen en volwassenen. Door het omgaan met leeftijdgenootjes en de pedagogisch medewerkers leert het kind de uitwerking van zijn gedrag op anderen buiten zijn eigen gezin kennen. Hierdoor krijgt het kind inzicht in zijn eigen gevoelens en leert het andere reactiemogelijkheden. Ook leert het kind al vroeg de betekenis van delen, troosten, helpen, rekening houden met anderen en omgaan met conflicten.

- We bevorderen contact en vriendschappen tussen kinderen onderling en met de pedagogisch medewerkers.
- We geven duidelijkheid over geldende regels en handhaving van die regels.
- Ieder kind wordt gerespecteerd met zijn eigenaardigheden en zijn bezigheden.
- We stimuleren kinderen respectvol met elkaar om te gaan en elkaar te helpen.
- Als kinderen elkaar pijn doen of ruzie maken, stimuleren wij hen het samen uit te praten en weer goed te maken.
- We stimuleren kinderen om samen te spelen, te delen, zelf problemen op te lossen, assertief te zijn, naar elkaar te luisteren, interesse in anderen te tonen en voor anderen te zorgen.
- We stimuleren op te ruimen en zuinig te zijn op eigen spullen en die van anderen.
- Kinderen kunnen zelfstandig of samen spelen in bijvoorbeeld de bouwhoek, poppenhoek, huiskamer of danshoek.
- Oudere kinderen spelen vaak met jongere kinderen.
- We gaan regelmatig samen op pad naar bijvoorbeeld de speeltuin, of we halen samen een boodschap.
- Samen aan tafel komen de gesprekken los. Ieder kind krijgt de kans te vertellen wat het wilt en we luisteren naar elkaar. Verlegen kinderen betrekken we bij het gesprek door vragen te stellen.

Daarnaast bieden wij de volgende activiteiten aan:

- Knippen en plakken
- Verven
- Puzzelen
- Gezelschapsspelletjes
- Kleien
- Lezen
- Sport- en spelactiviteiten
- Buiten spelen

Wetenschappelijk onderzoek laat zien dat kinderopvang een positieve invloed kan hebben op de sociale vaardigheden van kinderen. Als vanzelfsprekend worden kinderen in de opvang in een sociale omgeving geplaatst waarbij er verschillen zijn tussen de kinderen in leeftijd, individuele kenmerken, geslacht, vaardigheden, behoeften, ervaringen en gedragingen. Omdat al deze individuele kinderen proberen hun eigen behoeften, wensen en belangen te realiseren, leidt dit tot onderlinge afstemming: emoties, vriendschappen van wisselende duur, ruzies, samen spelen en alleen spelen. Dit is een dynamisch proces waarbij onze pedagogisch medewerkers af en toe sturen of tussenbeide komen.

De pedagogisch medewerkers leveren een bijdrage aan de sociale ontwikkeling van kinderen door te observeren en zo nodig de sociale interacties bij te sturen en door zelf het goede, gewenste gedrag te geven.

Er is voldoende speel materiaal waardoor meerdere kinderen met hetzelfde materiaal kunnen spelen. Ook werkt de indeling van de ruimte hier stimulerend in. Er zijn meerdere hoeken en plekken waar kinderen samen of in rust kunnen spelen. Kinderen storen elkaar daardoor niet veel.

Normen en waarden

Normen en waarden zijn voor ieder mens anders. Wat iemand belangrijk vindt of niet, is voor iedereen anders. Bij de opvoeding van het kind spelen normen en waarden een belangrijke rol. Via verbale en non-verbale communicatie laten mensen blijken wat ze van een situatie vinden. Zo ook kinderen. Het oppikken van deze communicatie bij kinderen is van uiterst belang voor onze pedagogische medewerkers. Daardoor raken zij meer in verbinding met het kind en kunnen zij inspelen op de wensen en behoeften van het individu. Op deze manier wordt de ontwikkeling van het kind gestimuleerd.

Normen:

Dit zijn regels over hoe mensen zich in het algemeen moeten gedragen en wat ze juist niet mogen doen.

Waarden:

Zijn heel persoonlijk. Het overbrengen van waarden en normen is een belangrijke factor van het opvoeden. De pedagogisch medewerkers hebben onderling een verschillende kijk op wat belangrijke dingen zijn in het leven. De een is gelovig en heeft vanuit dit geloof haar normen en waarden, de ander heeft vanuit maatschappelijke stromingen haar opvatting over wat er wel en niet goed is. Dit maakt het niet eenvoudig om de kinderen eenduidige normen en waarden over te brengen. Daarom is het belangrijk om over een aantal zaken afspraken te maken over wat je belangrijk vindt om aan de kinderen over te dragen.

- We overleggen hoe we de kinderen het beste de normen en waarden kunnen aanleren. Dit doen we door samen met de ouders te kijken wat zij belangrijk vinden en of wij op dezelfde lijn zitten.
- We spreken regels met elkaar af (kinderen en de pedagogisch medewerkers) over normen en waarden.
- We spreken niet over 'straffen' en stellen open vragen aan het kind. Bijvoorbeeld: "Waarom ben jij of zij/hij nu verdrietig / boos etc.?"
- Regels zijn bijvoorbeeld: niet schelden en vloeken, opruimen na het eten, vragen als je iets wilt hebben, tafelmanieren, niet slaan of schoppen en excuses aanbieden om het weer goed te maken als er iets vervelends gebeurt. 'Wij zijn aardig voor elkaar' is bijvoorbeeld voor jongere kinderen een duidelijke afspraak.
- We handhaven een consequente regelgeving en naleving daarvan, dat betekent dat wij ingrijpen als een kind gevaarlijke toeren uithaalt die een gevaar voor zichzelf en anderen vormen.

Signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling.

Uit de observaties van de Pedagogisch medewerker kan naar voren komen dat er opvallend gedrag te zien is bij een kind. Met opvallend gedrag bedoelen wij het gedrag van een kind dat niet aansluit bij de leeftijd en de ontwikkeling van het kind. Het kan hier gaan om een kind dat stil en terug getrokken, angstig, depressief, agressief of hyperactief is. Het kind kan motorische-, spraak- of taalmoeilijkheden hebben.

Als een pedagogisch medewerker vragen rond een kind heeft, dan worden de stappen beschreven in de checklist vroegsignalering doorlopen.

Speel-Mere heeft een goede samenwerking met de jeugdgezondheidszorg (JGZ), ten behoeve van advies en afstemming rond een individueel kind. Dit gebeurt altijd in overleg met de ouder(s).

Als er opvallend gedrag bij een kind gesignaleerd wordt en het gedrag vormt voor het kind zelf en/of voor anderen een probleem, dan kunnen er, in overleg met de ouders, stappen ondernomen worden. Daarbij wordt de checklist vroegsignalering van Speel-Mere gevolgd.

Stap 1

Na overleg met de ouders volgen er observaties. Deze observaties worden in eerste instantie door de pedagogisch medewerker zelf gedaan. Daarbij kan ondersteuning ingeroepen worden bij de leidinggevende. Zo mogelijk wordt informatie opgevraagd of er vindt afstemming plaats met andere instellingen die bij het kind en/of gezin betrokken zijn, zoals de wijkverpleegkundige, huisarts of andere deskundigen waar vanuit Speel-Mere contact mee is. Dit alles in overleg met de ouders.

Wanneer de observaties zijn afgerond, wordt met de ouders bekeken wat vervolgstappen zijn.

Stap 2

Dit kan een aanpak zijn van het kind op de eigen groep, dat met de ouders wordt afgestemd. Er wordt een handelingsplan opgesteld door de pedagogisch medewerker. Indien na inzetten van observatie en/of inzetten van het handelingsplan vastgesteld is dat het kind niet goed gedijt op de huidige groep, dan wordt meegedacht in alternatieve opvangmogelijkheden. Eventueel worden externe deskundigen hierbij betrokken.

Op deze wijze wil Speel-Mere de ouders en het kind op een zo goed mogelijke manier helpen en begeleiden. Daarbij zijn de ouders de hoofdverantwoordelijken met betrekking tot hun kind en moet, indien het kind niet in gevaar komt, hun beslissing ten aanzien van het kind geaccepteerd en gerespecteerd worden.

Als er door het opvallende gedrag vermoedens van kindermishandeling zijn, wordt er gehandeld volgens de meldcode "huiselijk geweld en kindermishandeling".

De praktijk

Uitgangspunten, pedagogische visie en kijk op de ontwikkeling krijgen bij Speel-Mere nog een uitwerking op een groot aantal terreinen. In dit hoofdstuk is de betekenis voor de dagelijkse praktijk nader uitgewerkt.

De rol van de pedagogische medewerker

De pedagogisch medewerker:

- Zorgt voor de dagelijkse verzorging van kinderen en heeft kennis van verzorging, voeding en hygiëne.
- Geeft inhoud en vorm aan de pedagogische kwaliteit. Zij zorgt ervoor dat het kind zich op zijn gemak voelt en lekker kan spelen. Door er gewoon te zijn, een band met het kind op te bouwen en een gezellige sfeer te creëren wordt een opvoedingsklimaat geschapen.
- Speelt in op de behoefte en het zelf ontwikkelende vermogen van het kind. Zij schept voorwaarden, moedigt het kind aan en geeft het de ruimte. Zij begeleidt het kind naar steeds grotere zelfstandigheid.
- Heeft een belangrijke rol in de groep, zij geeft de groep leiding in woord en gedrag. De relatie tussen het kind en de pedagogisch medewerker is belangrijk voor het welbevinden en de ontwikkeling van het kind. Door een betrokken houding en door open te staan voor het kind ontstaat een gevoel van veiligheid. Vooral jongere kinderen hebben behoefte aan een veilige basis. Pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie en handelen hier naar. Kinderen imiteren volwassenen waar zij mee omgaan, op allerlei gebieden.
- Speelt in op de behoefte van het kind waardoor het kind zelfvertrouwen krijgt. Dit bevordert het geloof in het eigen kunnen, en maakt dat kinderen actief op verkenning durven te gaan. Pedagogisch medewerkers creëren de basis voor veiligheid en vertrouwen in de groep en zorgen voor een uitdagende binnen- en buitenruimte. Pedagogisch medewerkers benaderen kinderen op een positieve manier, bouwen een goede band met hen op en zijn consequent in hun handelen. Zij werken op een opbouwende wijze met elkaar als groepsleiding, met kinderen en met ouders samen.
- Luistert actief, neemt waar en stimuleert kinderen samen dingen te doen en te beleven. Bij interacties tussen kinderen zal zij begeleidend bezig zijn door soms terughoudend te zijn en soms in te grijpen.
- Biedt de kinderen de gelegenheid om onderlinge contacten te hebben zonder dat zij daarbij nodig is.
- Is in staat het eigen handelen te verantwoorden en bespreekbaar te maken om zo te tot het gemeenschappelijke doel: het ontwikkelen van professionele komen kinderopvang waarbij iedereen tot zijn recht komt.
- Brengt structuur aan in de dag en zal het dagprogramma vorm geven. Door middel van het activiteitenaanbod probeert zij zoveel mogelijk aan te sluiten bij de beleavingswereld van het kind. Bij de buitenschoolse opvang zullen de kinderen zoveel mogelijk betrokken worden bij de opzet van de activiteiten.
- Is zich bewust van de mede opvoedende rol en daarmee het belang van een open en heldere communicatie tussen ouders en pedagogische medewerkers. Zij heeft een dienstverlenende houding ten aanzien van ouders. Daar waar mogelijk wordt rekening gehouden met de wensen van (individuele) ouders.
- Leeft zich in de beleavingswereld van het kind in en heeft kennis van de ontwikkelingsfasen waarin kinderen zich bevinden. Pedagogisch medewerkers hebben een signalerende functie, zij stimuleren en ondersteunen kinderen zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Zorgt voor de juiste combinatie van professionele afstand en betrokkenheid ten opzichte van kind en ouders. Zij toont altijd respect voor ouders en kinderen. Ze houdt vertrouwelijke informatie voor zichzelf en is zich bewust van haar geheimhoudingsplicht.

Bij Speel-Mere werken wij met mentorkinderen. Dit houdt in dat alle pedagogisch medewerkers een aantal mentorkinderen onder zijn of haar hoede heeft. De

pedagogisch medewerker is natuurlijk voor alle kinderen, maar zijn/ haar mentorkinderen worden door de mentor begeleidt. Hierbij kun je denken aan; intakegesprek, het bijhouden van de ontwikkeling, eerste aanspreek punt voor ouders en collega's. De ouders krijgen bij het maken van de eerste afspraken te horen wie de mentor is van hun kind. Dit staat ook in hun oudersportaal.

Ondersteuning in werkzaamheden door andere volwassenen.

Naast de gediplomeerd leidsters worden er ook stagiaires ingezet op de groep. Hierop is het BPV-beleid van toepassing. De stagiaire werkt onder toezicht en onder de verantwoordelijkheid van een geschoolde Pedagogisch medewerker en wordt begeleid door een bevoegde interne stagebegeleider. Hiernaast hebben zij vanuit hun opleiding een praktijkbegeleider.

We informeren ouders over welke stagiaire, of medewerker in opleiding, wanneer en op welke groep werkt. Dit kan van tevoren zijn bij een intake, de overdracht, een algemeen overzicht van de medewerkers op de groepen of in nieuwsberichten.

Stagiaires en medewerkers in opleiding zijn nog niet gediplomeerd en Speel-Mere heeft daarom bepaald dat zij bij start van de werkzaamheden niet bevoegd zijn om:

- kinderen te corrigeren;
- telefoontjes af te handelen;
- intakegesprekken te voeren;
- af te wijken van de werkschema's;
- de overdracht te doen;
- alleen (en/of intallig) op de groep te staan;
- te openen en te sluiten;
- alleen met de kinderen in de slaapkamer te verblijven.
-

Bij start stageperiode werkt een medewerker in opleiding/stagiaire minimaal twee weken boventallig op de groep. In overleg met de directeur (of leidinggevende) wordt de afspraak gemaakt op welk moment de medewerker in formatie wordt ingezet (intallig).

Afhankelijk het functioneren, soort opleiding en studiejaar van de stagiaire of medewerker in opleiding, kunnen over bovenstaande regels en kijkende naar voortgangsschema's aanvullende afspraken worden gemaakt. Deze voortgangsschema's worden opgesteld afhankelijk van vaardigheden en/of fase waarin zij zich bevinden en worden beoordeeld door de praktijkbegeleider van de opleiding én stagebegeleider of andere leidinggevende van Speel-Mere. Deze wordt besproken mét en ondertekend door de stagiaire/ medewerker in opleiding, de praktijkbegeleider en de leidinggevende. Deze schema's, die schriftelijk vastgelegd worden, zijn per individu verschillend en bepalen de formatieve inzetbaarheid (boventallig, intallig, percentage inzetbaarheid e.d.) Bij nieuwe vaardigheden en ontwikkelingen wordt er weer een nieuw schema/formulier opgesteld en ondertekend.

Voor meer informatie en details over inzetbaarheid en begeleiding van de stagiaires en medewerkers is een intern document opgesteld.

Overzicht fases inzetbaarheid stagiaires/medewerkers in opleiding

Fase 1:

Overeenkomstig eerste leerjaar driejarige SPW-3
Oplopend van 0 naar 100%

Fase 2:

Overeenkomstig tweede leerjaar driejarige SPW-3
(of BBL-er met afgeronde theorie-examens)
Oplopend van 0 naar 100%

Fase 3:

Overeenkomstig derde/laatste leerjaar driejarige SPW-3
100%

Fase 4:

Diploma SPW-3
100%

Nb. Inzetbaarheid kan per individu licht verschillen, afhankelijk van ontwikkeling, theorie-examens en vaardigheden.

We werken met vaste oproep krachten die in eerste instantie het verlof, vakantie en ziekte van de vaste pedagogisch medewerkers opvangen. Om de continuïteit te waarborgen, wordt zoveel mogelijk dezelfde invalmedewerker op een groep ingezet. Indien er conform de beroepskracht-kind-ratio slechts één beroepskracht aanwezig is, dan is ondersteuning van deze beroepskracht door een andere volwassene in geval van calamiteiten geregeld. Op Speel-Mere ben je nooit alleen in het pand. Tijdens het openen of sluiten is er altijd iemand van een andere groep aanwezig, of een kantoormedewerker

Cyclisch proces

Werken met kinderen houdt in steeds weer opnieuw kijken naar het kind in de groep. Zoals we al eerder benoemden: het unieke kind, dat wil zeggen dat we er niet vanuit gaan dat we het kind bij voorbaat al kennen. Voor de pedagogisch medewerker is dan ook elke dag nieuw en zal er veel van de eigen flexibiliteit gevraagd worden. Met de collega's zal er ten aanzien van het kind, de groepsregels en de groepsprocessen steeds een cyclisch proces worden doorlopen, waarin observeren, analyseren, doelen formuleren, uitvoeren en evalueren steeds terugkomende punten zijn. Ten aanzien van de inzichten met betrekking tot het kind zal daar steeds met ouders over gecommuniceerd worden. Ten aanzien van groepsprocessen kan dat gevolgen hebben voor regels, het praktisch handelen in de groep, activiteiten, inrichting, enzovoort. Het is een proces, dat steeds maar doorgaat en niet eindigt. Kinderen groeien, de groep verandert, de maatschappij verandert en de vraag van ouders zal zich ook steeds aanpassen. Afstemming met ouders is steeds van belang.

Speel-Mere maakt geen gebruik van vrijwilligers.

Opleidingseisen

Speel-Mere werkt met gediplomeerde pedagogisch medewerkers met als minimum opleiding SPW 3 of een kindgerichte opleiding op mbo niveau. Deze teams zijn continue bezig met het waarborgen van de kwaliteit van het beleid en de werkwijze. Maar ook als ouders maatwerk behoeven op bepaalde aspecten, proberen wij zoveel mogelijk aan deze wensen tegemoet te komen.

Opvangtijden en halen en brengen

De opvang is vijf dagen per week geopend van 6:30 tot 18:30 uur.

In principe is elke combinatie van dagdelen mogelijk. Kinderen kunnen zowel voor hele als voor halve dagen worden gebracht.

Om het dagprogramma met alle kinderen te kunnen volgen streven we naar de volgende breng en haaltijden:

brengen voor een hele dag of alleen de ochtend: tussen 06:30 – 09:30 uur

halen na een ochtend: tussen 12:30 – 13:30 uur

brengen voor een middag: tussen 12:30 – 13:30 uur

halen na een hele dag of alleen een middag: tussen 16:30 – 18:30 uur

De momenten van bij het brengen en halen geven de gelegenheid tot het uitwisselen van informatie en vragen aangaande het kind tussen de ouder en pedagogisch medewerker.

De pedagogisch medewerker zal bij binnenkomst het kind en de ouder verwelkomen

De pedagogisch medewerker zal het kind van de ouder overnemen bij het weggaan om samen de ouder uit te zwaaien. De ouder kan dit proces bespoedigen door het afscheid niet te rekken. Ook al is het soms erg moeilijk, het is van belang dat het kind weet dat de ouder vertrekt.

De ouders

Bij het opvangen van de kinderen binnen Speel-Mere is het natuurlijk belangrijk dat er een goede overeenstemming is tussen Speel-Mere en de thuissituatie. De gehanteerde normen, waarden en regels moeten in beide situatie zoveel mogelijk overeenstemmen om de kinderen een vertrouwde omgeving te bieden. Dit kan alleen worden bewerkstelligd, als er een goede communicatie is tussen ouders en pedagogisch medewerker.

Het contact tussen ouders en pedagogisch medewerker is dus uiterst noodzakelijk;

- om het gedrag van het kind te begrijpen;
- om samen één lijn te vinden in de opvoeding;
- om elkaar te steunen in de opvoeding;
- om een goed contact met het kind op te bouwen.

De inrichting

De inrichting van een ruimte kan een bijdrage leveren aan een gevoel van geborgenheid.

Aandachtspunten zijn veiligheid, akoestiek, licht, kleur en indeling van de ruimte. Speel-Mere kiest bewust voor een lichte en rustige inrichting, waarin naturel tinten en houten meubels en speelgoed de boventoon voeren. De groepen worden huiselijk ingericht en hebben een ruime hoeveelheid hoogwaardig speelgoed.

De locaties stralen uit: "het is hier goed", voor het kind, maar ook voor hun ouders en de pedagogisch medewerkers. De ruimtes zijn sfeervol en harmonieus in aankleding en kleurgebruik. Bij de aankleding van muren, vloeren en meubilair wordt er rekening mee gehouden dat jonge kinderen snel overprikkeld raken als er teveel tegelijk te zien en te horen is. Wij passen de inrichting aan de behoeftes van de leeftijdsgroep aan en hechten zeer veel waarde aan het uitnodigend neerzetten van het spelmateriaal. Hierdoor zal het kind gestimuleerd worden tot spel. Er is ruim voldoende spelmateriaal voor alle leeftijdsgroepen aanwezig. Het materiaal is voor een deel zodanig opgesteld dat kinderen de mogelijkheid hebben zelf te kiezen en ook zelfstandig te gebruiken. De pedagogisch medewerker stimuleert, helpt en adviseert het kind bij het kiezen van nieuw, spannend en uitdagend materiaal. Zij weet waarin het kind goed is, wat zij leuk vindt, wat haar mogelijkheden en uitdagingen zijn.

Inrichting van de ruimte en aanbod van materialen en activiteiten

De pedagogisch medewerker maakt heldere en begrijpelijke afspraken en instructie over het gebruik van de ruimten. De ruimten zijn voor kinderen op herkenbare

wijze ingedeeld met plaatsen voor rust en actie en mogelijkheden die aansluiten bij leeftijd en ontwikkelingsstadium van een kind. In de ruimten wordt een evenwicht geboden tussen veiligheid en uitdaging. Het spelmateriaal past bij leeftijd, ontwikkelingsfase, fysieke en geestelijke mogelijkheden van een kind. Het materiaal maakt emoties los van plezier, pret, verrassing, verwondering en doorzettingsvermogen. De wijze waarop de pedagogisch medewerker het spelmateriaal aanbiedt, geeft kansen voor individuele leermomenten, zelfoverwinning, zelfstandigheid en zelfredzaamheid.

Vaardigheden van de pedagogisch medewerker in het uitlokken en begeleiden van spel
Pedagogisch medewerkers scheppen condities voor spel door een aanbod van materialen en activiteiten dat aansluit bij het ontwikkelingsniveau en de interesses van een kind, zonder een kind het initiatief uit handen te nemen. Erg belangrijk hierbij is een positieve benadering van de kinderen. De pedagogisch medewerker stimuleert een kind door grenzen te ontdekken en te verleggen van wat een kind kan, wil of durft. Zij maakt het kind bewust van de eigen capaciteiten en kwaliteiten, speelt in op grapjes, humor en "gek doen". Ingaan op initiatieven van een kind, belonen, prijzen en complimenteren zijn positieve wijzen van bevestigen aan het kind.

Aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten

Goede relaties met leeftijdsgenoten bevorderen de kwaliteit van hun uitwisselingen en van hun spel. Het streven naar een dergelijk groot mogelijke stabiliteit bij het samenstellen van groepen verdient de voorkeur. De groep is een sociale leefgemeenschap waarin geoefend kan worden met eigen mogelijkheden, grenzen, delen van plezier, gewenst en ongewenst gedrag.

Sociale competenties

Het begrip sociale competentie omvat een scala aan sociale kennis en vaardigheden, zoals;

- kunnen communiceren
- samenwerken
- anderen helpen
- conflicten voorkomen en oplossen
- het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheden

De communicatie over en weer met leeftijdsgenoten, het deel uit maken van een groep en het deelnemen aan groepsgebeurtenissen biedt kinderen een leefomgeving voor het op doen van sociale vaardigheden. Het geeft kinderen kansen zich te ontwikkelen tot evenwichtige personen die functioneren in de samenleving. De pedagogisch medewerker stimuleert vriendschap, kameraadschap en samenwerking tussen kinderen onderling. Zij gaat bewust om met conflicten tussen kinderen. Samen delen en samen ervaren binnen situaties waarmee kinderen gezamenlijke betekenisvolle ervaringen op kunnen doen. De rol van de pedagogisch medewerker in de communicatie tussen kinderen is afhankelijk van de situatie: sturend, ondersteunend, corrigerend, verzorgend, gangmaker, bruggenbouwer.

In de groep is een duidelijke en vaste verdeling tussen groepsmomenten en momenten die kinderen individueel invullen. Daarnaast worden activiteiten met de hele groep afgewisseld met activiteiten in kleine, wisselende groepen. De sociale inhoud van het spel wordt gestimuleerd door samen spelen, praten, luisteren, plezier hebben, delen, wachten op elkaar, rekening houden met elkaar.

Waarden en normen

Speel-Mere biedt een bredere samenleving dan het gezin, waar kinderen in aanraking komen met andere aspecten van de cultuur en de verschillen die onze samenleving kenmerkt.

Wij geven op de volgende manier vorm aan dit opvoedingsdoel:

Pedagogisch medewerkers:

- zijn zich ervan bewust dat zij een voorbeeldfunctie hebben, zij dragen normen en waarden over. Dit is terug te zien in het dagelijks handelen. Voorbeelden hiervan zijn de

verwelkoming van ouders en kinderen, de manier van omgaan met de kinderen en aandacht voor de ruimte.

- geven het goede voorbeeld door te letten op hun taalgebruik, hun gedrag en houding.
- tonen respect door het kind bij de naam te noemen en aan te kijken als ze tegen het kind praten.
- leren kinderen respect te hebben voor elkaar door kinderen, collega's en ouders met respect te behandelen.
- accepteren kinderen zoals ze zijn. Ieder kind is een individu en alle kinderen zijn verschillend.

Wij begeleiden de kinderen om:

- respectvol met anderen om te gaan.
- respect voor materiaal te hebben.
- samen te spelen.

Bij Speel-Mere hechten wij veel waarde aan vieringen. Het zorgt voor een versterking van de groepsband. Dat is belangrijk voor een kind, hierdoor leren ze dat zij een gewaardeerd lid van de groep zijn. Dat versterkt de eigenwaarde van een kind.

Naast vieringen vinden wij dat rituelen ook belangrijk zijn voor kinderen. Het biedt kinderen structuur. Dat zorgt weer voor een veilig gevoel, wat de basis is om goed te kunnen ontwikkelen. Rituelen doen zich voor op vaak terugkerende momenten van een dag, zoals aan tafel gaan, naar buiten gaan en het eten van een warme maaltijd.

Problemen of conflict

Het is belangrijk dat kinderen van jongs af aan leren hoe met conflicten om te gaan en deze op te lossen.

Dat betekent in de praktijk;

Als het conflict ontstaat, bekijkt de groepsleiding op dat moment de situatie. De kinderen worden gestimuleerd zelf hun probleem op te lossen. Want oplossingen die ze zelf kiezen en waar ze tevreden mee kunnen zijn, werken het beste. Het kind leert hier voor zichzelf opkomen en oefent de sociale interactie.

Wanneer kinderen er zelf niet uitkomen of wanneer steeds hetzelfde kind als "winnaar" of "verliezer" uit de strijd komt, biedt de groepsleiding hulp. De minst weerbaren wordt de mogelijkheid aangereikt om met meer kans op succes hun behoeften en wensen kenbaar te maken.

Ongewenst gedrag zoals elkaar pijn doen, lossen een probleem niet op. Dat betekent dat wij, als we dit gedrag zien, dit ook meteen af zullen keuren en aan de kinderen laten zien hoe het wel moet.

Op het moment dat een kind regelmatig ongewenst gedrag laat zien op de groep en de andere kinderen ondervinden er ook de gevolgen van, dan gaan we een gesprek aan met de ouders om te bekijken of het gedrag herkenbaar is of juist niet. Tevens wordt er dan gekeken hoe ouders en groepsleiding met het gedrag omgaan. Samen worden er dan afspraken gemaakt. Dit kan bijv. een observatieperiode betekenen. Komen we er na verloop van tijd niet uit, dan gaan we ouders adviseren om contact op te nemen met deskundige hulpverleners.

Belonen

Prijs het gedrag of de inzet, niet de persoon. Zeg dus niet: 'Wat ben je toch een geweldige tekenaar', maar wel: 'Wat een prachtige kleuren heb je gebruikt' en 'Wat heb je daar goed je best op gedaan.'

Formuleer een compliment niet zo dat het kind de indruk krijgt dat het beter is dan anderen.

Laat merken dat je het kind waardeert zonder op te scheppen of anderen naar beneden te halen. Knuffel, zeg lieve dingen, toon belangstelling, wees betrokken bij wat hij of zij doet en voelt, doe leuke dingen samen. Bied het kind een warme basis. Meer is niet nodig. Groot compliment, klein effect.

Eten en drinken

Het gebruiken van de maaltijden en tussendoortjes is een gezamenlijke activiteit.

Het gaat hierbij niet alleen om het eten en drinken maar ook om het contact met elkaar.

De sfeer van het gezellig samenzijn en een rustmoment op de dag.

Er is aandacht voor elkaar, er wordt gepraat en gezongen. Vanuit dit samen eten wordt aandacht besteed aan eenvoudige tafelmanieren. Hierbij is het voorbeeld van de pedagogisch medewerker (en de oudere kinderen) belangrijk. Het eten en drinken wordt niet aan de kinderen opgedrongen. De kinderen worden positief benaderd, eten dient iets leuks te blijven.

De ervaring leert dat veel kinderen die thuis moeilijk eten, in de sfeer van de opvang wel trek hebben. Zien eten, doet eten!

Bij de maaltijd wordt een gevarieerd aanbod gegeven. Ook leren de kinderen een heleboel: handen wassen, het kiezen van beleg en de hoeveelheid boterhammen, het broodje smeren, met een vorkje eten of met de handen, zelf drinken (volgens richtlijn van GGD worden er geen tandjes gepoetst)

Wanneer het kind geen specifiek dieet heeft zal Speel-Mere een standaard pakket (zie werkplan) aan voeding verstrekken. Als kinderen een voedingsallergie of -intolerantie een dieet volgen of vanwege geloofsovertuiging bepaalde voedingsmiddelen niet mogen hebben, dienen de ouders de voeding mee te geven.

Kinderen krijgen tijdens feestjes vaak traktaties. Het streven is om deze traktatie vooral te laten bestaan uit gezonde etenswaren (fruit, liga koekjes, kaas, worst). Zoetigheid wordt afgeraden. Zoete/ongezonde traktaties worden uitgedeeld en meegegeven naar huis.

Wennen

Om basis te leggen voor een vertrouwensrelatie tussen ouders Speel-Mere zijn er wenuurtjes ingesteld. Uiteraard is dit voornamelijk voor het betreffende kind van belang, hoewel onze ervaring is dat bij heel jonge baby's het juist de ouders zijn die moeten wennen. De ouder(s) moeten toch hun kostbaarste bezit in andere handen laten.

Extern wennen

Zowel voor kinderen als voor ouders zijn de eerste dagen in een kindercentrum vaak moeilijk. Het is ook een hele stap. Het kind komt in contact met een nieuwe omgeving en nieuwe mensen. Speel-Mere heeft er alle begrip voor dat zowel de kinderen als de ouders zich hier in het begin wat ongemakkelijk bij kunnen voelen.

Om een basis te leggen voor een vertrouwensrelatie tussen ouders en Speel-Mere is een wenperiode ingesteld. Deze neemt minimaal twee dagen in beslag (mits de groeps grootte en het leidster-kind-ratio dit toelaat). Het doel van de wenperiode is:

Dat het kind vertrouwd raakt met de nieuwe omgeving, de groepsruimte, Speel-Mere zelf, de pedagogisch medewerkers, de groepsgenootjes, kortom: het wennen aan een andere situatie dan de thuissituatie.

Dat de ouders bekend raken met de nieuwe situatie en een vertrouwensrelatie met de pedagogisch medewerkers kunnen ontwikkelen.

Dat zaken afgestemd kunnen worden zoals voedingsschema, slaapritme en omgang met het kind. Het wennen betekent in feite oefenen en bouwen aan een relatie. Dit kan alleen worden opgebouwd door samenwerking en overleg.

De pedagogisch medewerkers doen er alles aan de kinderen en ouders op hun gemak te stellen door een ongedwongen en huiselijke sfeer te creëren. De ouders

worden geïnformeerd over het verloop van de dag. De ervaring leert dat na een paar dagen de kinderen gewend zijn aan de nieuwe gezichten, de andere kinderen en de omgeving. Tijdens het wennen verwachten wij van de ouders dat zij 'stand-by' zijn, zodat wij ze altijd kunnen bereiken. De wendagen, wanneer mogelijk, gepland op de gewenste opvangdagen voor de contractdatum. Ouders en kinderen kunnen zo vertrouwd raken met Speel-Mere, de pedagogisch medewerkers en de groepsgenootjes. Een positieve wenprocedure is van groot belang voor een goede start. Dit geldt voor zowel de pedagogisch medewerkers en ouders als voor de kinderen. Het is een periode voor ouders en kinderen om zich veilig te gaan voelen in de groep en binnen het kindercentrum. Er is tijd om elkaar te leren kennen, een vertrouwensband op te bouwen en ruimte voor overleg en overdracht. Geleidelijk wordt de zorg en de opvoeding met elkaar gedeeld. De ouder ziet hoe het toegaat op de groep, hoe wij handelen en met de kinderen omgaan.

Op de BSO hanteren wij twee wenmiddagen van twee uur. Wanneer het wennen valt in een schoolvakantie laten wij de kinderen in deze periode nog niet mee gaan met een externe activiteit. We laten de kinderen dan wennen, voor of na naar een activiteit.

In het pedagogisch werkplan staat beschreven hoe het wennen er inhoudelijk aan toe gaat.

Na afloop van de wenperiode krijgen de ouders het evaluatieformulier wenperiode toegestuurd.

In dit formulier wordt gevraagd aan de ouders hoe de wenperiode ervaren is en welke verbeteringen er wenselijk zijn. De uitkomsten worden in het managementteam besproken en terug gekoppeld naar de medewerkers.

Observatie welbevinden en ontwikkeling van het kind

Kinderen moeten zich voor alles prettig en op hun gemak bij ons voelen. Daarom staan we regelmatig stil bij de vraag of kinderen zich welbevinden. Welbevinden is immers een belangrijke voorwaarde om je goed te kunnen ontwikkelen. Ook volgen we in grote lijnen de ontwikkeling die de individuele kinderen doorlopen op de verschillende ontwikkelingsgebieden namelijk de motorische-, cognitieve-, taal-, zelfstandigheid- en de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Voor het volgen van zowel het welbevinden als de ontwikkeling maken we gebruik van een observatie systeem.

Minimaal eenmaal per jaar observeren de pedagogisch medewerkers aan de hand van de observatielijsten ieder kind. De resultaten van de observaties worden door de pedagogisch medewerkers besproken met de vestigingsmanager en de ouders.

Indien nodig worden er extra acties ingezet voor individuele kinderen of de groep als totaal. Daarnaast worden de resultaten door de pedagogisch medewerkers gebruikt om het aanbod van de activiteit en aan te passen aan de ontwikkeling van de (individuele) kinderen. Omdat elk kind zich op zijn eigen wijze en tempo ontwikkelt, is het van groot belang om de observaties met de nodige voorzichtigheid te gebruiken. Conclusies mogen niet te snel getrokken worden. De bedoeling van de methode is zeker niet om testjes af te nemen bij kinderen of om hun ontwikkeling te scoren. Het is geen afvinklijstje. De pedagogisch medewerkers noteren dat wat zij gezien hebben bij het kind.

Naast de reguliere observatie kan het observatie-instrument ook door pedagogisch medewerkers worden gebruikt indien zij zich zorgen maken over de ontwikkeling van een kind. Het doen van een extra observatie kan dan de zorg wegnemen of helder in kaart brengen op welk gebied de ontwikkeling wellicht anders verloopt.

Overigens wordt de privacy van kinderen en ouders beschermd, en worden de formulieren in een afgesloten kast bewaard en na twee jaar vernietigd.

Als de ontwikkeling van een kind anders verloopt

Niet altijd verloopt de ontwikkeling van een kind volgens verwachting. Soms krijgen we ook te maken met gedragsproblemen, ontwikkelingsstoornissen, lichamelijke of verstandelijke beperkingen.

Wij hebben samen met de ouders een signalerende rol. Zodra onze pedagogisch medewerkers zich zorgen maken, wordt dit met de ouders besproken. Wij horen het ook graag van de ouders als die zich zorgen maken. Samen zullen we dan bekijken hoe de zorgen kunnen worden weggenomen en hoe het kind extra kan worden ondersteund en gestimuleerd in zijn ontwikkeling.

Mochten pedagogisch medewerkers vragen hebben over hoe ze in specifieke gevallen de ontwikkeling van een kind kunnen stimuleren of een kind de zorg kunnen bieden die het nodig heeft, dan kunnen zij een beroep doen op vestigingsmanager. Als wij denken dat een kind wellicht gebaat is bij extra ondersteuning dan zullen we dit met de ouders bespreken. Als er extra zorg nodig is die wij niet kunnen bieden staan we open om hierin samen te werken met externe zorginstanties. Externe hulpverleners zijn ook op ons kinderverblijf welkom, mits hierdoor niet de emotionele veiligheid en het welbevinden van de andere kinderen in de groep in het gedrang komt. Per situatie zal hierin door de pedagogisch medewerkers en de vestigingsmanager een beslissing worden genomen.

Wij zullen nooit zelfstandig, buiten medeweten van ouders, de hulp van een externe instantie inroepen. Ook zullen wij conform ons privacy beleid alleen na toestemming van ouders informatie verstrekken aan derden.

Ons uitgangspunt is altijd het welbevinden van het kind. We kunnen niet altijd de zorg en aandacht bieden die een kind nodig heeft. Soms komen we tot de conclusie dat een kind niet op zijn plek is bij ons. Wij stellen ons daarom altijd de vraag: "Is de plek bij ons op de opvang de beste plek voor het kind?" Vanuit dat oogpunt bekijken we ook of we

kinderen met een beperking of ontwikkelingsproblemen goede opvang kunnen bieden. Wat de mogelijkheden zijn hangt echter altijd af van de specifieke situatie.

De opvang in groepen

Groepssamenstelling

Stamgroep 0-4 jaar:

Stamgroepen zijn vaste groepen met een eigen groepsruimte. Een kind maakt in de week gebruik van hooguit twee verschillende groepsruimten. Bij activiteiten kunnen kinderen de stamgroep verlaten. De maximale omvang van de stamgroep wordt dan tijdelijk losgelaten.

Basisgroep 4-12 jaar:

Basisgroepen zijn niet gekoppeld aan een eigen groepsruimte. Kinderen maken gebruik van verschillende ruimtes.

Groepssamenstelling 0-4 jaar

Voor het berekenen van de beroepskracht - kind ratio en groeps grootte hanteren wij de beleidsregels Wet Kinderopvang. De groeps grootte is afhankelijk van de leeftijd. Daarnaast speelt voor de maximale groeps grootte ook de beschikbare ruimte een rol.

De algemene lijn in de beroepskracht – kind ratio en groeps grootte in de stamgroepen op de kinderdagverblijven conform de Beleidsregels zijn de volgende:

Groepssamenstelling Speel-Mere

Aantal kinderen per pedagogisch medewerker in een stamgroep:

- Eén pedagogisch medewerker per drie aanwezige kinderen tot één jaar.
- Eén pedagogisch medewerker per vijf aanwezige kinderen van één tot twee jaar.
- Eén pedagogisch medewerker per acht aanwezige kinderen van twee tot drie jaar.
- Eén pedagogisch medewerker per acht aanwezige kinderen van drie tot vier jaar.

Bij Speel-Mere hebben we 3 stam groepen:

Babylounge

Leeftijden: 0 tot 1 jaar

Aantal medewerkers: 2

Max. aantal kinderen: 6

Dreumeslounge:

Leeftijden: 1 tot 2.5 jaar

Aantal medewerkers: 2

Max. aantal kinderen: 11

Peuterlounge:

Leeftijden: 2.5 tot 4 jaar

Aantal medewerkers: 2

Max. aantal kinderen: 16

Groepssamenstelling 4-12 jaar

Aantal kinderen per pedagogisch medewerker op een basisgroep:

Eén pedagogisch medewerker per tien aanwezige kinderen.

In het werkplan staat beschreven hoe Speel-Mere vorm geeft aan de maximale omvang en leeftijdsopbouw van de stamgroepen en basisgroepen.

Samenvoegen van groepen/verlaten stamgroep of stamgroepsruimte

Aan het begin en eind van de dag, tijdens pauzes van de pedagogisch medewerkers, tijdens vakantieperiodes en dagen met een structureel lage bezetting zijn er regelmatig minder kinderen aanwezig. In deze periodes bestaat de mogelijkheid dat basisgroepen worden samengevoegd. Dit is ruim van te voren bekend bij de ouders en we zorgen er voor dat er minimaal één vaste pedagogisch medewerkster is voor de kinderen.

Door deze werkwijze kennen de kinderen alle pedagogisch medewerkers en andersom, waardoor de emotionele veiligheid gewaarborgd wordt. Door het samenvoegen is er meer keus voor kinderen om samen te spelen met andere kinderen. Zo ontstaat meer gelegenheid om specifieke activiteiten aan te bieden, bijvoorbeeld aan kinderen van dezelfde leeftijd, aan kinderen met dezelfde interesse of wandelen met een groepje kinderen.

Doordat alle groepen gedurende de dag met een zelfde dagprogramma werken is de structuur en werkwijze op een samengevoegde groep min of meer gelijk. De continuïteit voor de kinderen is daarmee gewaarborgd.

Het samenvoegen van groepen kan structureel zijn op een specifieke dag van de week, maar kan ook incidenteel voorkomen, bijvoorbeeld in een vakantieperiode. De keus voor structureel samenvoegen van groepen wordt gemaakt als er sprake is van een lagere bezetting van groepen. De kinderen worden de hele dag in deze samengestelde groep opgevangen door één of meer vaste pedagogisch medewerkers.

Wij vinden het belangrijk dat de kinderen ook buiten ervaringen opdoen. Hiervoor worden uitstapjes georganiseerd voor de kinderen. Je kunt hierbij denken aan bezoeken van de kinderboerderij, het bos, een andere speelplek, wandelen in het park, een broodje halen bij de bakker, een boodschapje doen.

De pedagogisch medewerker vraagt aan de ouders of zij akkoord zijn dat hun kind(eren) met een uitstapje meegaat. Tijdens de eerste intake stemmen wij dit af. Maar bij grotere activiteiten, zoals naar een speelparadijs, attractiepark, dierentuin, bioscoop etc., vragen we extra/apart toestemming.

Afwijking van het beroepskracht-kind ratio

Bij minimaal tien uur aaneengesloten opvang, kan worden afgeweken van de beroepskracht-kindratio gedurende maximaal drie uur per dag. Die uren hoeven niet aaneengesloten te zijn. Er kunnen tijdens die uren minder pedagogisch medewerkers worden ingezet. Voorwaarde is dat minimaal de helft van het op grond van de beroepskracht-kindratio vereiste aantal medewerkers wordt ingezet.

Indien er afgeweken wordt van de beroepskracht-kindratio, bijvoorbeeld tijdens de pauzes, en minder pedagogisch medewerkers worden ingezet dan volgens de beroepskracht-kind ratio is vereist, zal dit nooit minder dan de helft van het aantal benodigde pedagogisch medewerkers zijn. Is er in zo'n situatie slechts één pedagogisch medewerker op de groep, dan is er ter ondersteuning tenminste één andere volwassene aanwezig.

Dit kan zijn iemand:

- Medewerkers van een andere groep
- van kantoor
- Vestigingsmanager

Wanneer wij afwijken van de kindleidster ratio staat beschrijven in het werkplan.

Onder bovengenoemde voorwaarden.

Met een maximum van 3 uur per dag.

Opendeuren beleid

Het werken met open deuren is geen doel, maar een middel om pedagogische doelstellingen te bereiken. Het werken met open deuren is een integraal onderdeel van ons pedagogisch beleid. Wij gaan hierbij uit van een competent kind, deuren worden letterlijk en figuurlijk open gezet om kinderen ruimte geven om de eigen ontwikkeling mee vorm te geven. Mogelijkheden en behoeften van kinderen zijn uitgangspunt.

Veiligheid

Een kind kan pas gebruikmaken van de uitdaging die geboden wordt en zich ontwikkelen, als het zich veilig en geborgen voelt. Jonge kinderen hebben grote behoefte aan structuur, continuïteit en voorspelbaarheid. Daarom vormt ook bij het werken met open deuren de stamgroep de basis. Een stamgroep biedt continuïteit en geborgenheid in relatie met leeftijdgenootjes, groepsleiding en fysieke omgeving. Hiernaast zijn herkenbare momenten van de dag, vaste rituelen rondom slapen, eten en vieringen zoals verjaardagen belangrijke onderdelen van de structuur die een kind ervaart.

Bij baby's komt de behoefte aan veiligheid en stabiliteit op de eerste plaats. Daarom moet de positie van baby's binnen het werken met open deuren zorgvuldig worden bewaakt.

Bieden van uitdaging

Het werken met open deuren gaat ervan uit dat kinderen competent zijn en mede hun eigen ontwikkeling vormgeven. Hierdoor ligt bij het werken met open deuren meer dan we in de kinderopvang gewend waren de nadruk op uitdaging. Door de deuren open te zetten verbreed je het aanbod aan kinderen, kinderen krijgen meer ruimte (letterlijk en figuurlijk) en keuzemogelijkheden. Het vergroten van uitdaging is alleen zinvol als dit gebaseerd is op behoeften van kinderen en van de groep. De pedagogisch medewerker richt zich daarom de hele dag op de kinderen en op de groep en proberen in hun aanbod aan te sluiten op wat ze zien. Natuurlijk zijn keuzemogelijkheden aangepast aan wat de kinderen aankunnen. Dit veronderstelt goed observeren, volgen en begeleiden van kinderen.

Het werken met open deuren leidt tot vergroting van het activiteitenaanbod. Kinderen kunnen vaak kiezen uit meerdere activiteiten, in verschillende ruimtes. De activiteiten zijn divers; de talenten van de pedagogisch medewerkster wordt ingezet voor alle kinderen in het hele kindercentrum. Activiteiten zijn voor grote en kleine groepen, voor een bepaalde leeftijdscategorie of voor iedereen die maar mee wil doen.

Om het aanbod te vergroten kunnen ook de inrichting en de materialen van de verschillende ruimten binnen het kindercentrum op elkaar worden afgestemd. Ruimten zoals de hal en de gang kunnen ook zoveel mogelijk geschikt gemaakt worden als speelruimte.

Sociale competentie

Het werken met open deuren betekent een verruiming van de interactiemogelijkheden met andere kinderen. Door de deuren open te zetten, krijgen kinderen meer ruimte en mogelijkheden om relaties te leggen, ook buiten de stamgroep. Groepjes kinderen met dezelfde interesse kunnen samen spelen; vriendjes, broertjes en zusjes kunnen elkaar gemakkelijk opzoeken. De nadruk op samendoen, samen spelen, afstemmen en samenwerken, geeft kinderen de gelegenheid zich te toetsen aan elkaar en van elkaar te leren.

Normen en waarden

Door de nauwere samenwerking tussen stamgroepen is het nodig het pedagogisch klimaat in de verschillende groepen beter op elkaar af te stemmen en bepaalde gedragsregels consequent te hanteren. Het werken met open deuren leidt ook tot afgestemd pedagogisch handelen als het gaat over individuele kinderen.

Een open en flexibele houding

Het werken met open deuren vraagt bovenal een open en flexibele houding en het ter discussie durven stellen van het eigen handelen. Maar ook goed kijken naar kinderen, methodisch werken, afstemming en taakverdeling, communiceren met collega's en ouders. Hiervoor is veel tijd, begeleiding en training nodig. Speel-Mere besteed hieraan veel aandacht.

Werken aan open deuren is een ontwikkelingstraject. Stap voor stap wordt door team en oudercommissie nagedacht over de vormgeving van open deurenbeleid dat past bij Speel-Mere. Welke stap de eerste is, is niet belangrijk. Wel van belang is dat elke stap zorgvuldig wordt gezet en dat de behoeften van kinderen centraal staan. Elke stap wordt geëvalueerd en eventueel bijgesteld. Werken met open deuren stimuleert Speel-Mere op een bewuste en methodische manier te werken. bezig zijn met pedagogische veranderingen vraagt om nadenken over de manier van werken, over het effect van handelen en vraagt om goed te kijken naar kinderen. Dit leidt tot reflectie op eigen handelen en tot een proces van pedagogische ontwikkeling.

Vierogenprincipe

Het vierogenprincipe is een wettelijke regeling gericht op het veiliger maken van de kinderopvang. Deze regeling houdt in dat altijd een volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren met een beroepskracht. Een beroepskracht mag nog steeds alleen op de groep staan. Zolang maar op elk moment een andere volwassene de mogelijkheid heeft om mee te kijken of te luisteren.

De opvang moet zodanig zijn georganiseerd dat vooraf invulling wordt gegeven aan het vierogenprincipe, rekening houdend met momenten waarop een beroepskracht mogelijk alleen staat op de groep.

In onze dagelijkse praktijk werken wij met dit principe. Bijvoorbeeld door met verschillende groepen kinderen gezamenlijk de dag te starten of te eindigen en groepen samen te voegen als kinderen slapen en de pedagogisch medewerkers pauzeren. Onze locaties zijn zoveel mogelijk transparant.

Naast de transparantie in gebouw is ook de transparantie in het handelen van de medewerkers een belangrijke aanbeveling. In het rapport van de commissie Gunning wordt gesproken over het creëren van een cultuur waarin het geven van positieve maar ook negatieve feedback normaal is. Pedagogisch medewerkers worden bij Speel-Mere gestimuleerd om elkaar aan te spreken op gedrag en pedagogisch handelen.

Afspraken die het vierogenprincipe ondersteunen zijn o.a.:

Er zijn regelmatig extra medewerkers aanwezig.

Medewerkers worden aangesproken op en getraind in het realiseren van een open en professioneel werkklimaat, waarbij medewerkers gewend zijn elkaar feedback te geven.

Medewerkers worden tijdens de werving en sollicitatie procedure zorgvuldig geselecteerd.

Voorafgaand aan de eerste werkdag overlegt iedere nieuwe medewerker een Verklaring omtrent het Gedrag.

Al deze maatregelen en afspraken verkleinen de risico's en hebben als doel om de kinderen in een beschermde en veilige omgeving op te vangen. Wij beseffen dat ondanks alle maatregelen uitsluiten van risico's helaas niet mogelijk is. Alertheid bij alle medewerkers en betrokkenen blijft te allen tijde van groot belang.

In het werkplan staat beschreven hoe Speel-Mere vorm geeft aan het vierogenprincipe.

Achterwachtregeling

Aan het begin en het eind van de dag zijn er altijd minimaal twee medewerkers aanwezig op de locaties om te openen of te sluiten. In geval van calamiteiten is de vestigingsmanager en medewerkers de andere groepen te bereiken. Bij vakantie of ziekte van de vestigingsmanager vervult een pedagogisch medewerkster deze taak.

Hygiëne, veiligheid en gezondheid

Wij hanteren de 'Hygiëncode voor kleine instellingen'. De in deze hygiëncode omschreven procedures zijn een uitwerking van de wettelijke voorschriften die van toepassing zijn op de bereiding en behandeling van levensmiddelen en ingrediënten. Tweemaal per jaar voert de vestigingsmanager periodieke controles uit ter controle van de handhaving van de voedselhygiëne.

Speel-Mere vindt het belangrijk dat het pand, het meubilair en de speeltoestellen, veilig zijn voor de kinderen. Veiligheid is een belangrijk uitgangspunt voor professionele opvang en daarom voor Speel-Mere een constant aandachtspunt. Hierbij wordt iedere dag stil gestaan en er wordt nagegaan of de veiligheid van de kinderen voldoende gewaarborgd is. Veiligheid is goed controleerbaar omdat het hier gaat om feitelijkheden. Is de inventaris in goede staat van onderhoud, is het speelgoed niet kapot, etc. Onze locaties zijn de leefwereld van het kind. Wij vinden het extreem belangrijk dat deze wereld hygiënisch en veilig is.

Onze medewerker en een groot deel van onze pedagogisch medewerkers hebben de kinder EHBO cursus gevolgd. We gaan zeer zorgvuldig om met ziektes en zijn erop gespitst vroegtijdig problemen te herkennen. Wij volgen de richtlijnen van de GGD betreffende ziektes: "gezondheidsrisico's in een kindercentrum". Deze omschrijft de meest voorkomende ziektes en gaat in op de herkenning daarvan, de incubatietijd, de gevaren en gevolgen en het gebruik van medicijnen. Deze richtlijnen geven ook aan wanneer het kind wel of juist niet opgevangen kan worden als het ziek is.

Op elke vestiging zijn een aantal opgeleide bedrijfshulpverleners, die jaarlijks bijgeschoold worden in EHBO en brandbestrijding. Twee maal per jaar houdt Speel-Mere een ontruimingsoefening met de kinderen volgens een vastgesteld calamiteitenplan.

Op alle locaties wordt jaarlijks een risico-inventarisatie met betrekking tot veiligheid (RIV) en gezondheid (RIG) uitgevoerd. Aan de hand hiervan worden actieplannen gemaakt waarin beschreven wordt wat wij eraan doen om de gezondheids- en veiligheidsrisico's te verkleinen. Wanneer het actieplan is afgerond bespreken wij dit met alle betrokkenen van de locatie en maken goede afspraken voor de dagelijkse werkzaamheden. De RIV en RIG wordt afgesloten met een gezondheid- en veiligheidsverslag. Hierin evalueren we alle onderdelen van de inventarisatie. Het is tevens een samenvatting van alles wat er het afgelopen jaar is gebeurd op het gebied van veiligheid en gezondheid.

Om bovenstaande goed te laten verlopen zijn alle medewerkers op de hoogte van de werkinstructies t.a.v. veiligheid en gezondheid, deze werkinstructies worden wanneer nodig geactualiseerd. Voorbeelden van deze werkinstructies zijn:

- Hygiënebeleid
- Schoonmaakbeleid en werkinstructies
- Slaapbeleid
- Ziektebeleid en werkinstructie toedienen medicijnen
- Werkinstructie handelen bij ongelukken
- Registratieformulier ongevallen
- Protocol vermissing
- Protocol kindermishandeling

Peuterestaffette

Peuterestafette is een overdrachtsmiddel van de voorschoolse periode van uw kind naar de basisschool. Als uw kind 3 jaar en 9 maanden is vullen we een 'peuterestafette' in. In de peuterestafette beschrijven we hoe uw kind zich op het kinderdagverblijf heeft ontwikkeld. Voelt het kind zich prettig in de groep? Zit het lekker in zijn vel? Wat vindt het kind leuk? Vervolgens nodigen wij de ouders uit om de peuterestafette samen door te nemen. Wanneer u opmerkingen of aanvullingen heeft, kunnen we die tijdens dit gesprek op het peuterestafette-formulier noteren. Van sommige vragen zijn de antwoorden niet bij ons bekend, u kunt deze uiteraard zelf invullen.

De ouders overhandigen de estafette met 3 jaar en 10 maanden aan de basisschool van hun kind. Het staat ouders overigens vrij om later achteraf nog aanvullingen op te schrijven of het formulier niet aan de basisschool te overhandigen.

Tot Slot

Dit pedagogisch beleidsplan biedt ouders en pedagogisch medewerker inzicht in de pedagogische grondbeginselen van Speel-Mere en is tevens de leidraad voor de dagelijkse omgang met de kinderen. Speel-Mere hecht aan een goede communicatie tussen pedagogisch medewerker en ouders. Deze samenspraak zal mogelijk leiden tot verdieping en veranderende inzichten. Het pedagogisch beleidsplan is dan ook geen eindproduct. Regelmatig zal het plan worden herzien aan de hand van een sterke wisselwerking tussen ouders, kinderen en pedagogisch medewerker.

